

KOSMICKÉ ROZHLEDY

VĚSTNÍK ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Číslo 3/2011
Ročník 49

www.astro.cz

Samostatně neprodejná příloha časopisu Astropis

Obsah

Největší dalekohled světa bude s českou účastí	2
Zemřel RNDr. Jaroslav Ruprecht, CSc.	2
Zemřela Ing. Ludmila Webrová, CSc.	4
Zápis řádného jednání VV ČAS 9. 2. 2011	5
Zápis řádného jednání VV ČAS 15. 4. 2011	7
Zápis řádného jednání VV ČAS 8. 6. 2011	9
Akce	11

V průběhu srpna až října 2011 oslaví významná životní jubilea tito členové ČAS:

50 let	RNDr. Jan Sládeček, Praha RNDr. Jan Tomsa, Praha
55 let	Ing. Luboš Žižňavský, Praha
65 let	Milan Káпка, Krásno nad Kysucou Anton Paschke, Růti Ing. Petr Hataš, Praha
70 let	RNDr. Jaroslav Štěpítík, Praha
75 let	Josef Fortelný, Třebíč
76 let	Ivan Adamczyk, Praha
77 let	Alojz Ďuríček, Praha
78 let	Ing. Mgr. Vojtěch Kerhart, Praha
79 let	Ing. Antonín Růkl, Praha Ing. Georgij Karský, Praha
80 let	Jiří Zahálka, Praha
82 let	Ing. Václav Viktora, Praha
84 let	RNDr. Blažena Topolová, Ondřejov
86 let	RNDr. Václav Bumba, Ondřejov

ČAS přeje jubilantům vše nejlepší!

KOSMICKÉ ROZHLEDY

Věstník České
astronomické společnosti

Ročník 49
Číslo 3/2011

Vydává
Česká astronomická
společnost
IČO 00444537

Redakční rada
Petr Sobotka
Jan Vondrák
Pavel Suchan
Lenka Soumarová
Lumír Honzík
Radek Dřevěný
Marcel Bělík
Miloš Podařil
Vladislav Slezák

Adresa redakce
Kosmické rozhledy
Sekretariát ČAS
Astronomický ústav AV ČR
Fričova 298
251 65 Ondřejov
e-mail: cas@astro.cz

**Grafická úprava
a jazykové korektury**
redakce Astropisu

Tisk
Apolys s.r.o., Praha 9

Distribuce
Adlex systém

ISSN 0231-8156

*Samostatně neprodejná
příloha časopisu Astropis*

Na obálce: Porovnání velikosti dalekohledu E-ELT s budovou Národního divadla, Autor: Petr Sobotka, ESO, Národní divadlo.

Největší dalekohled světa bude s českou účastí

Pavel Suchan

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, z pověření ministra školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Josefa Dobeše, zastoupené ředitelem odboru mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji Ing. Janem Markem, CSc. a Evropská organizace pro astronomický výzkum na jižní polokouli (ESO) zastoupená jejím generálním ředitelem profesorem Tímem de Zeeuw podepsaly dohodu ohledně splátkového kalendáře České republiky na Evropský extrémně velký dalekohled (E-ELT), a to v Praze dne 3. června 2011.

Česká republika se zavázala, že na vybudování E-ELT přispěje částkou 3 miliony euro, což odpovídá procentuálnímu poměru, kterým ČR jako členský stát přispívá do rozpočtu ESO.

Podle slov prof. Tima de Zeeuwa je dohoda mezi MŠMT a ESO důležitým krokem na cestě k vybudování E-ELT, který bude největším dalekohledem na světě pro optickou a infračervenou oblast. E-ELT bude „největším okem do nebe“ na světě. Uskutečněním projektu E-ELT si ESO udrží světové prvenství v astronomii provozované ze zemského povrchu.

E-ELT bude mít průměr primárního zrcadla 40 m, přičemž tak dokáže zachytit 15krát více světla než dosud největší optické teleskopy. Neobyčejně rozšíří astrofyzikální znalosti a umožní podrobné zkoumání různých subjektů, včetně planet obíhajících cizí hvězdy, prvních objektů ve vesmíru, supermasivních černých děr i charakteristiky a rozložení temné hmoty a temné energie, které ve vesmíru dominují. Dalekohled bude vybudován v Chilské poušti Atacama, na 3060 m vysokém Cerro Armazones poblíž stávajících infrastruktur ESO. První pozorování by měla pomocí E-ELT být učiněna v roce 2022.

Podrobnosti o E-ELT naleznete na www.eso.org/public/teles-instr/e-elt.html.

ESO je mezivládní organizace, jejímž cílem je provádět špičkový astronomický výzkum včetně budování a rozvíjení observatoře vybavené technicky nejvyspělejšími přístroji pro astronomická pozorování. ČR se stala 13. členským státem ESO v roce 2007.

Zemřel RNDr. Jaroslav Ruprecht, CSc.

Luboš Perek

Po dlouhé a těžké nemoci zemřel 11. dubna Jaroslav Ruprecht, krátce před svými osmdesátými narozeninami (*14. 5. 1931). Jeho život byl naplněn výzkumem otevřených hvězdokup a asociací hvězd OB.

Jeho vědecká kariéra začala v r. 1953, kdy Prof. W. W. Heinrich zadal Ruprechtovi diplomovou práci na téma „Hillovy plochy v galaktických hvězdokupách“. Na návrh

prof. J. M. Mohra rozšířil Jaroslav téma na velmi obtížné studium stability galaktických drah hvězdokup pohybujících se po eliptických drahách. Svého úkolu se zhostil zjištěním,

že ve vzdálenosti Slunce od galaktického centra závisí stabilita hvězdokup na výstřednosti jen málo, že však směrem ke galaktickému centru se kritická hodnota hustoty ve hvězdokupě nutná pro její stabilitu několikanásobně zvyšuje. V kandidátské práci se pak věnoval studiu struktury hvězdokup vystavených působení rušivých sil.

Rozhodující moment v kariéře Jaroslava pak nastal o několik let později, kdy vznikla plodná spolupráce s Dr. J. Alterem a prof. V. Vanýskem, která vyústila na doporučení Mezinárodní astronomické unie v přípravě katalogu všech hvězdokup ve formě kartotéky. Práce pokračovala rychle a již v r. 1958 byl katalog prezentován na kongresu IAU v Moskvě. Katalog byl přijat s mimořádným zájmem. Jaroslav byl pozván ke studijnímu pobytu na observatoři v Hamburku, kde zpracoval po-

zorovací materiál z jižní Mléčné dráhy a objevil 174 nových otevřených hvězdokup. Na dalším kongresu IAU v Berkeley byl Ruprecht pověřen zavedením jednoznačného pořádku do značení hvězdokup a příbuzných objektů. V r. 1970 vyšlo druhé podstatně rozšířené vydání katalogu péčí Maďarské akademie věd.

Ruprecht se věnoval i podrobnému studiu vybraných hvězdokup, které vedlo k obecným závěrům o struktuře a úloze hvězdokup v Galaxii. Ve spolupráci s prof. J. Paloušem řešil i otázku polohy míst vzniku otevřených hvězdokup ve spirálních větvích Galaxie. V té době zastával Dr. Ruprecht funkci vedoucího stelárního oddělení Astronomického ústavu ČSAV. V tomto ústavu ostatně pracoval celý život až do svého vážného onemocnění.

Ruprechtovo dílo je významným příspěvkem k mezinárodní spolupráci v astronomii. Je velká škoda, že bylo přerušeno nemocí a odchodem našeho milého přítele a kolegy. Najde se pokračovatel?

Zemřela Ing. Ludmila Webrová, CSc.

Jan Vondrák

3. dubna 2011 zemřela ve věku 89 let dlouholetá členka Zákrytové a astrometrické sekce Ing. Ludmila Webrová, CSc. Rodačka z Olomouce, maturovala tamtéž na reálce v roce 1940 a o rok později též na Učitelském ústavu. Po válce se věnovala studiu geodézie na ČVUT v Praze, které ukončila v r. 1949 s vyznamenáním. Po čtyřletém zaměstnání ve Státním zeměměřičkém a kartografickém ústavu, kde se mj. zabývala astronomickým měřením na Laplaceových bodech ČSR, nastoupila v roce 1953 do Laboratoře pro měření času. Po jejím začlenění do Astronomického ústavu ČSAV pracovala v jeho Časovém oddělení až do odchodu do důchodu v r. 1979. Zabývala se zde zejména astronomickými pozorováními světového času na pasážíku a jejich vyhodnocením. Členkou ČAS byla od r. 1962, a až

do roku 1989 zastávala funkci předsedkyně tehdejší Časové a zákrytové sekce. Čest její památce!

Společnost **Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS**

Jednání se konalo 9. února 2011 od 13:00 v Astronomickém ústavu AV ČR v Praze na Spořilově. Přítomni: Radek Dřevěný, Marcel Bělík, Lumír Honzík, Miloš Podařil, Vladislav Slezák, Petr Sobotka, Lenka Soumarová, Pavel Suchan, Jan Vondrák, revizoři: Martin Černický, Eva Marková

• **Kontrola zápisu z 8. 12. 2010.** Řada bodů minulého zápisu je i samostatnými body současného zasedání, proto budou zmíněny dále.

a Keplerovo muzeum – Suchan připraví propagační materiály (grafická úprava Slezák), které si ČAS předplatila koncem roku 2010; na všech materiálech Keplerova muzea musí být logo hlavního města Prahy; Vondrák zjistí u Agentury ProVás, zda již došlo k aktualizaci informačních panelů uvnitř muzea, které VV objednal v prosinci 2010.

a Prof. Plavec a hvězdárna Sedlčany – Suchan domluví formu případné akce k 50 letům hvězdárny Sedlčany spojené s připomenutím osobnosti prof. Plavce.

a 100 let prof. Z. Kopal – VV osloví další instituce a potenciální partnery při hledání vhodné formy připomenutí této osobnosti, Vondrák navrhuje konferenci jako symposium IAU, Černický – využít k přednesení Kopalovy přednášky. Proběhlo jednání místních organizátorů se starostou Litomyšli – město má o akci (i mezinárodní) velký zájem. Velkoplošný plakát z Kopalova pomníku je uskladněn v muzeu.

• **Nový Jednací a organizační řád.** VV schválil nový Jednací a organizační řád, který připravil Podařil. Účinnosti nabývá od 9. 2. 2011. Sobotka vystaví řád na astro.cz, zašle složkám a členům ČAS.

• **Terminologická komise.** VV diskutoval o činnosti komise zřízené roku 2006. VV považuje činnosti komise za přínosnou a navrhuje zviditelnění výsledků její práce. Všechny pojmy, které komise odsouhlasila, by měla zveřejnit na jedno místo na astro.cz. Závěry komise budou mít charakter doporučení. VV ve spolupráci s terminologickou komisí a tiskovým tajemníkem připraví na léto 2011 kampaň za psaní pojmu „Sluneční soustava“ s velkým „S“.

• **Setkání složek ČAS.** Velké setkání složek proběhne v Žebráku v sobotu 16. dubna 2011. Na programu bude prezentace práce sekcí a poboček ČAS a kolektivních členů. Pozvání budou také zástupci hvězdáren. Na setkání proběhne slavnostní předání ocenění Astrofotograf roku 2010, prezentace projektu „Robotický dalekohled ČAS“, představení činnosti ČAS, diskuze nad dalšími akcemi a prací celé ČAS. Organizováním setkání složek jsou pověřeni Slezák a Sobotka.

• **Robotický dalekohled ČAS a další.** Na základě provedené prohlídky a odborného posouzení Schmidtova teleskopu na Calar Alto, podle potřeb vzdělávacích a odborných aktivit ČAS a s tím souvisejícím rozsahem a náklady jeho modernizace VV poslal oficiální žádost španělské straně, že má ČAS zájem o rekonstrukci a spolupráci v jeho využití. Luboš Kohoutek souhlasí s převedením částky 30 000 Kč, kterou před několika lety ČAS věnoval, na financování příprav tohoto projektu. L. Kohoutek dokonce s tímto dalekohledem osobně

pozoroval jak ve Španělsku, tak v letech, kdy byl dalekohled ještě v Německu. Finanční částka od L. Kohoutka byla původně určena na novou hvězdárnu ČAS, která měla vyrůst v Praze – Kolodějích. Suchan zjistil u starosty, že od záměru vybudovat hvězdárnu se definitivně upustilo. ČAS vlastní 15cm objektiv, který je dlouhodobě umístěn na Slovensku. Suchan navrhuje přivést ho do ČR a umístit v centrální historické kopuli kolektivního člena ČAS Astronomického ústavu AV ČR na observatoři Ondřejov. VV tento záměr odsouhlasil, koordinací pověřen Suchan.

• **Rozpočet ČAS.** Dřevěný připravil návrh rozpočtu ČAS. Výše příjmů z některých dotací není zatím jasná. Rozpočet je schodkový, schodek cca 30 000 Kč je způsoben plánem vysokých výdajů na astro.cz. Schodek bude uhrazen z ušetřených peněz v minulých letech. VV návrh rozpočtu odsouhlasil.

• **Kolektivní členství.** Sobotka provedl kontrolu platby členských příspěvků kolektivními členy za roky 2010 a 2011. Kolektivní členové Expresní astronomické informace a Astronomická společnost Pardubice za rok 2010 dosud nezaplatili – dořeší Honzík a Sobotka. K platbě na rok 2011 ostatní kolektivní členy vyzve Sobotka. VV projednal návrh kolektivní smlouvy s Hvězdárnou a planetáriem České Budějovice s pobočkou na Kleti, který vypracovala Ing. Jana Tichá. VV navrhl úpravy smlouvy, s hvězdárnou dohodne Vondrák. Zlínská astronomická společnost (ZAS) požádala o kolektivní členství v ČAS. Honzík vypracoval návrh smlouvy o kolektivním členství a předloží ZAS.

• **Ceny ČAS.** Podařil připomněl uzávěrky nominací na ceny ČAS – Nušlova cena – do konce dubna, u Kopalovy přednášky VV ustanovil termín – do konce června. U ceny Littera Astronomica VV doporučuje drobné změny statutu – nutno projednat se správcem ceny Petrem Bartošem – zajistí Podařil. Výzvy pro nominace zveřejní pro každou cenu zvlášť na astro.cz Podařil. Loňské držitele doplní do přehledu na astro.cz Sobotka.

• **Zpravodaje složek.** Všechny složky ČAS by měly zasílat své zpravodaje do sekretariátu ČAS k nahlédnutí a archivaci. VV ČAS diskutoval, zda přejít pouze na elektronickou variantu. Převážil názor, že papírová forma je stále ještě potřebná. VV vyzývá všechny složky, aby nadále zasílaly na adresu sídla ČAS papírovou podobu svých zpravodajů a přidaly k nim i elektronickou verzi.

• **Výroční zpráva ČAS.** ČAS byla i se svými složkami v roce 2010 velmi aktivní. Do formuláře Rady vědeckých společností (RVS) bylo dokonce zapsáno více proběhnutých akcí, než v Mezinárodním roce astronomie 2009. Výroční zprávu v tištěné podobě sestavil Sobotka a spolu se stručnou zprávou z formuláře odevzdal na RVS. Na astro.cz umístí obě varianty výroční zprávy Sobotka. VV děkuje složkám za spolupráci při tvorbě výroční zprávy.

• **Planetková osvědčení.** Sobotka předal Lence Kotkové archiv osvědčení o pojmenování planetek, které vydává ČAS. Kotková nabídla, že archiv naskenuje. Poté bude přístupný na astro.cz. VV děkuje.

• **Soutěž Moje vánoční kometa 2010.** Soutěž Společnosti pro meziplanetární hmotu ve spolupráci s ČAS a Sekcí pro mládež se konala v období Vánoc a proběhl již její pátý ročník. Na astro.cz byly 1. února zveřejněny výsledky a výherci obdrželi své ceny. VV děkuje SMPH a zejména předsedovi Ivo Míčkovi za zorganizování soutěže.

• **Členská databáze ČAS.** Sobotka informoval složky i členy ČAS, že databáze členů je přístupná na astro.cz. VV apeluje na složky i členy, aby si zkontrolovali své kontaktní údaje.

Přímo na astro.cz nelze databázi měnit, všechny změny je třeba hlásit Lence Soumarové (soumarova@observatory.cz). Soumarová informovala, že není možno okamžitě po přijetí novým členům vyrábět průkazky. Bude se dělat vždy v dávkách cca jednou za dva měsíce, což nic nemění na tom, že nový člen obdrží ihned všechna čísla Astropisu a KR zpětně. Přibližně stejně často bude aktualizována i stávající podoba členské databáze na astro.cz.

• **Noví členové ČAS.** VV přijal do ČAS tyto nové členy: Kamil Dedecius (Jihočeská pobočka), Štěpán Hladík (Pražská pobočka), Jaroslav Hlaváček (Pražská pobočka), Iva Karvičová (Pražská pobočka), Luděk Látal (Valašská astronomická společnost), Marie Novotná (Pražská pobočka), Jan Sýkora (Pražská pobočka), Martin Šafář (Sluneční sekce), Josef Třetina (Astronautická sekce), Michal Vodička (Sekce pro mládež), Martin Zíbar (Sekce proměnných hvězd a exoplanet). VV projednal žádost Historické sekce přijmout do ČAS nového žadatele o členství v této sekci pana Zdeňka Vaníčka, přestože ještě nezaplátil členské příspěvky. VV rozhodl, že bude dodržovat pravidla přijímání nových členů dle nového Jednacího a organizačního řádu a nebude dělat žádné výjimky (v minulosti s tím byly špatné zkušenosti). Navíc pan Vaníček svou přihlášku nepodepsal a nemohl tak být na jednání VV přijat, ani kdyby členské příspěvky již uhradil. Historickou sekci a pana Vaníčka informuje Sobotka.

• **Poděkování firmě SUPRA Praha, s.r.o.** VV děkuje firmě, jmenovitě Janu Zahajskému za bezplatnou propagaci České astronomické společnosti na otočných mapkách oblohy, které firma vydává. K poděkování se připojuje také Sekce proměnných hvězd a exoplanet, protože firma zdarma modernizovala dalekohled sekce, který si každoročně půjčují členové na pozorování.

Termín příští schůze VV ČAS je pátek 15. dubna 2011 v Žebráku .

Zapsal: Sobotka

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

Jednání se konalo 15. dubna 2011 od 16:00 v Kulturním klubu v Žebráku. Přítomni: Radek Dřevěný, Marcel Bělík, Lumír Honzík, Miloš Podařil, Vladislav Slezák (na část jednání), Petr Sobotka, Lenka Soumarová, Pavel Suchan, omluven: Jan Vondrák, revizoři: Martin Černický, Jan Zahajský, host: na část jednání Václav Keberdle.

• **Kontrola zápisu z 9. 2. 2011.** Řada bodů minulého zápisu je i samostatnými body současného zasedání, proto budou zmíněny dále.

• *Keplerovo muzeum* – Suchan připraví propagační materiály (grafická úprava Slezák), které si ČAS předplatila koncem roku 2010 – úkol trvá. Vondrák zjišťoval u Agentury ProVás, zda již došlo k aktualizaci informačních panelů uvnitř muzea, které VV objednal v prosinci 2010 – odpověď od Agentury stále nedorazila.

• *100 let prof. Z. Kopala* – Proběhlo jednání místních organizátorů se starostou Litomyšli – město má o akci (i mezinárodní) velký zájem. Pravděpodobně proběhnou dvě akce, jedna v Litomyšli a druhá na Masarykově univerzitě.

• **Revize účetnictví ČAS.** 3. března proběhla kontrola účetnictví ČAS revizory ČAS (Marková, Černický, Zahajský) za přítomnosti tajemníka ČAS. Revizní komise doporučuje VV: 1. připravit pro složky jednotný formulář smlouvy o provedení práce používaný při demon-

strování, přednáškách a dalších aktivitách hrazených z rozpočtu ČAS, 2. upozornit znovu složky na povinnost ČAS odvádět z těchto smluv resp. z jimi stanovených odměn daň ve výši 15% a vyplácet ať již hotově či převodem částku sníženou o tuto daň, 3. upozornit v souvislosti s touto daní složky o povinnosti informovat tajemníka ČAS o takové smlouvě vzhledem k měsíčnímu vyúčtování daně finančnímu úřadu, 4. zvážit delegování pravomocí předsedy VV v omezené míře na předsedy složek v oblasti uzavírání smluv o provedení práce (otázka schvalování, limitů atd.). Revizní komise zjistila v účetnictví jen drobné nedostatky, většinou chybějící podpisy na dokladech a uložila tajemníkovi odstranění závad nejpozději do 30. června. Revizoři na jednání VV udělili pochvalu tajemníkovi za přehledné vedení účetnictví. VV jmenoval inventarizační komisi ve složení Suchan, Sobotka, Vondrák, která zkontroluje majetek ČAS. VV navrhl vyřadit z majetku 6 předmětů staršího data pro jejich nepoužitelnost. Zahajský doporučuje vypracovat metodiku evidence majetku složek ČAS.

• **Astro.cz.** Dne 29. března byla podepsána smlouva o umístění serverů ČAS do Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově. K fyzickému převozu dojde po dokončení nově budované serverovny, pravděpodobně v květnu. Václav Keberdle přednesl na zasedání VV připomínky k webu astro.cz a přislíbil provést úpravy redakčního systému. Cena za naprogramování bude závislá od množství práce, které se dá odhadnout předem dle náročnosti úprav na serveru. Sobotka a Horálek dodají připomínky k redakčnímu systému. VV diskutoval zaměření astro.cz – zatím je na titulce uvedeno jen „Česká astronomická společnost“. Dnes web slouží především veřejnosti, lepší by bylo „Astronomický zpravodajský server“ a pod tím menším písmem „České astronomické společnosti“. Konečné znění je ale záležitostí další diskuze a také porady s profesionálním tvůrcem webů – zajistí Keberdle. Sobotka vyzve složky, aby dodaly připomínky k astro.cz. Keberdle navrhuje facebookovská tlačítka k článkům astro.cz, VV souhlasí. Vytvoření celého facebookovského profilu by bylo přínosem, ale naráží na nedostatek lidí, kteří by se o něj starali.

• **Vyslání zástupce na JENAM.** Letošní JENAM (Joint European and National Astronomy Meeting) se koná 4. až 8. července 2011 v Petrohradu. ČAS na konferenci vyšle svého zástupce Luboše Bráta, předsedu Sekce proměnných hvězd a exoplanet, který byl organizátory osobně pozván a zúčastní se jako zvaný přednášející s příspěvkem na téma jedné ze Special sessions, Amateur & Professional Astronomers in Europe. VV požádá o uhrazení cestovních nákladů Akademii věd, která v minulosti několikrát cestu zástupce ČAS na JENAM hradila. Žádost na AV připraví Sobotka, předá Vondrák.

• **Ceny ČAS.** Podařil připomněl uzávěrku nominací na Nušlovu cenu – do konce dubna. U ceny Littera Astronomica VV změnil statut – nový termín, do kdy je možno nominovat se posouvá na 31. května a cena bude udělována nejen za astronomickou literaturu, ale i za související obory. Přesné nové znění statutu zveřejní Sobotka na <http://www.astro.cz/cas/ceny/littera/>.

• **Průkazky ČAS.** Aleš Majer, předseda nové pobočky ČAS – Klubu astronomů Liberecka, zaslal své připomínky ke grafické podobě průkazek ČAS a nabídl jejich vylepšení. VV s připomínkami souhlasí a pověřuje A. Majera realizací (vyřídí Sobotka).

• **Rozpočet složek ČAS.** Honzík ve spolupráci s Dřevěným připravil návrh rozdělení dotace RVS složkám ČAS. Požadavky všech složek nebylo možno uspokojit, složky žádaly

celkem o cca 230 000 Kč, ČAS může přerozdělit cca 150 000 Kč. VV navržený rozpočet složek schválil. Složky seznámí na setkání složek s výší dotace Honzík, Dřevěný zajistí podpisy smluv s hospodáři složek, Sobotka následně rozešle dotace (až ji obdrží ČAS od RVS).

• **Kolektivní členství.** Na rok 2011 zatím nezaplatily Expresní astronomické informace (Honzík kontaktoval, přislíbena platba během dubna), Hvězdárna a planetárium v Brně (vyřídí Sobotka) a Astronomický ústav AV ČR, který ale platí až koncem roku dle možností svého rozpočtu. O kolektivním členství uvažuje Mladoboleslavská astronomická společnost – předseda Pavel Brom se zúčastní setkání složek.

• **Setkání složek ČAS.** Sobotka informoval o stavu příprav setkání složek, které se uskuteční 16. dubna v Žebráku (den po jednání VV). Na setkání je přihlášeno 38 účastníků a zazní 20 prezentací (představení činnosti poboček a sekcí i projektů ČAS). Zázemí pro konání akce zajistil Slezák spolu s kolegy z hvězdárny Žebrák. VV organizátorům děkuje.

• **Spolupráce.** Slezák informoval o nabídce Národní knihovny na spolupráci s pořádáním akcí v astronomické věži Klementina. VV zváží formu, mohlo by se například zopakovat úspěšné astronomické pozorování dalekohledy s ochozu věže při slavnostním zakončení Mezinárodního roku astronomie 2009. Slezák dále informoval, že je možnost rozšířit spolupráci s nadací Česká hlava v Liberci.

• **Noví členové ČAS.** VV přijal do ČAS tyto nové členy: David Braný (Pražská pobočka), Milan Čepička (Pražská pobočka), Tomáš Dobrovodský (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Petr Dudáček (Pražská pobočka), Aleš Macháň (Valašská astronomická společnost), Ondřej Mirovský (Pražská pobočka), Jiří Richter (Pražská pobočka), Karel Sandler (Pražská pobočka), Jan Šlégr (Sluneční sekce), Jan Švábenický (Západočeská pobočka), Zdeněk Vaníček (Historická sekce), Petra Váňová (Pobočka Třebíč).

Termín příští schůze VV ČAS je středa 8. června 2011 v Praze v Astronomickém ústavu AV na Spořilově od 13:00 do 17:00.

Zapsal: Sobotka

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

Jednání se konalo 8. června 2011 od 13:00 v Astronomickém ústavu AV ČR v Praze na Spořilově. Přítomni: Marcel Bělík, Lumír Honzík, Miloš Podařil, Vladislav Slezák, Petr Sobotka, Lenka Soumarová, Pavel Suchan, Jan Vondrák omluven: Radek Dřevěný, revizorka: Eva Marková, host: na část jednání Věra Bartáková.

• **Kontrola zápisu z 15. 4. 2011.** Řada bodů minulého zápisu je i samostatnými body současného zasedání, proto budou zmíněny dále.

a Keplerovo muzeum – Suchan připraví propagační materiály (grafická úprava Slezák), které si ČAS předplatila koncem roku 2010 – úkol trvá. Vondrák zjišťoval u Agentury ProVás, zda již došlo k aktualizaci informačních panelů uvnitř muzea, které VV objednal v prosinci 2010 – panely již byly dle odpovědi Agentury z 12. 5. částečně opraveny.

• **Revize účetnictví ČAS.** Dle doporučení Revizní komise „připravit pro složky jednotný formulář smlouvy o provedení práce používaný při demonstrování, přednáškách a dalších aktivitách hrazených z rozpočtu“, připravil její návrh Sobotka. VV s podobou smlouvy

souhlasí. Revizní komise dále „uložila tajemníkovi odstranění drobných závad v účetnictví nejpozději do 30. června“. Sobotka zajistil odstranění chyb (většinou chybějící podpisy) k 15. 4. 2011, kdy zasedal VV ČAS.

- **Noc vědců 2011.** Noc vědců proběhne v pátek 23. září. VV schválil rozpočet Noci vědců včetně položek na propagaci. Společným propagačním materiálem budou opět malé kapesní svítilny, tentokrát s červenou diodou. Na každé místo, kde se bude Noc vědců konat, bude věnován 1 ks dalekohledu FirstScope, o který bude možno mezi návštěvníky soutěžit.

- **Astro.cz.** K fyzickému převozu serverů ČAS ze Zlína do Ondřejova dojde až po dokončení nově budované serverovny v Astronomickém ústavu AV ČR. Původní termín byl v květnu, práce se však zkomplikovaly, nový termín je červenec. Sobotka a Horálek vypracovali připomínky k redakčnímu systému a vzhledu astro.cz. Na výzvu v konferenci list-vedcas pro zaslání připomínek k astro.cz složky nereagovaly. Všechny připomínky obdrží programátor V. Keberdle k posouzení.

- **Vyslání zástupce na JENAM.** ČAS na konferenci JENAM vyšle svého zástupce Luboše Bráta, předsedu Sekce proměnných hvězd a exoplanet, který byl organizátory osobně pozván a zúčastní se jako zvaný přednášející. VV požádala o uhrazení cestovních nákladů Akademii věd, která žádosti vyhověla. VV rozhodl podpořit cestu L. Bráta částkou 10 000 Kč, účetně dořeší Sobotka. L. Brát bude oficiálním zástupcem ČAS na jednání Evropské astronomické společnosti.

- **Ceny ČAS.** 31. května proběhla uzávěrka nominací ceny Littera Astronomica, VV obdržel několik návrhů. VV schválil na návrh komise laureáta Nušloy ceny 2011.

- **Fotobanka světelného znečištění.** Péčí Jana Kondziolky z Karviné vznikla fotobanka světelného znečištění na adrese LPphotobank.astronomie.cz. Česká astronomická společnost převzala nad fotobankou světelného znečištění záštitu. Podporuje tak toto dílo využívané v celosvětovém měřítku. Fotobanka slouží pro účely účinné propagace a nápravy v problematice světelného znečištění. Tuto fotobanku podporují také Odborná skupina pro temné nebe České astronomické společnosti a Západočeská pobočka České astronomické společnosti, která je tvůrcem dvou ročníků fotografické soutěže Sviťme si na cestu, ne na hvězdy na území ČR a spolutvůrcem česko-slovenské soutěže Sviťme si na cestu, ne na hvězdy v roce 2011.

- **TV seriál o hvězdárnách.** ČAS podpořila dopisem generálnímu řediteli České televize vznik seriálu o hvězdárnách ČR. V ČT již několik let leží námět Bedřicha Ludvíka a Štěpána Kováře na TV seriál o hvězdárnách s průvodcem dr. Jiřím Grygarem s pracovním názvem Vzhůru ke hvězdám.

- **Kolektivní členství.** Zlínská astronomická společnost se stala novým kolektivním členem ČAS (smlouva je podepsána oběma stranami, zbývá zaplatit členský příspěvek – dořeší Sobotka). Slezák navrhl oslovit kolektivní členy, aby na své stránky dali odkazy, popř. banner na ČAS. Jeho grafickou podobu připraví Slezák.

- **Setkání složek ČAS.** VV přijal nabídku své nové pobočky Klubu astronomů Liberecka na uspořádání příštího setkání složek ČAS v roce 2012. Setkání proběhne v Jablonci nad Nisou. Termín setkání složek bude upřesněn později, pravděpodobně proběhne opět v březnu nebo dubnu.

• **Astronomická olympiáda.** Počet účastníků školních kol se opět zvýšil. Letos jich bylo už 8718. Poprvé proběhla olympiáda ve věkové kategorii AB, což jsou poslední dva ročníky středních škol a gymnázií. Skončila finále ve všech kategoriích a byly oznámeny výsledky. Proběhne tradiční soustředění finalistů na hvězdárně ve Valašském Meziříčí. VV děkuje všem organizátorům olympiády.

• **Staré stránky Historické sekce.** VV obdržel stížnost Miroslava Šulce (Společnost pro meziplanetární hmotu), že nejsou přístupné staré stránky Historické sekce ze stránek nových. VV situaci prověřil s následujícím výsledkem. Staré stránky dostupné jsou a to na adrese http://hisec.astro.cz/_old/ Jediným problémem je, že nové stránky Historické sekce, které spravuje doc. Alena Šolcová, mají uveden chybný odkaz. VV vyzývá Historickou sekci k opravě odkazu na svých stránkách <http://mat.fsv.cvut.cz/solcova/astrohist1.html> K těmto stránkám umístěným na ČVUT nemá VV ČAS pochopitelně přístup. Do doby opravy bude odkaz na starou verzi dostupný přes <http://www.astro.cz/cas/slozky/>

• **Stížnost Historické sekce.** VV obdržel dopis předsedkyně Historické sekce doc. A. Šolcové obsahující stížnost, že sekci nebyla VV ČAS přidělena dotace na rok 2011. VV na svém rozhodnutí trvá. Historická sekce dlouhodobě neplnila základní administrativní povinnosti, nevyúčtovala dotaci za rok 2009 (nepředložila jediný účetní doklad a nakonec musela celou dotaci vrátit). Navíc se A. Šolcová na jednání VV ČAS konaného 15. září 2010 osobně nároku na dotaci pro rok 2011 zřekla a odvolala tak svou předchozí písemnou žádost.

• **110 let od narození A. Bečváře.** Při této příležitosti se v Brandýse nad Labem uskuteční 10. června od 19:30 koncert a zazní na něm skladby, které nejenže měl A. Bečvář rád, ale také je sám hrával. Za ČAS se zúčastní místopředseda Pavel Suchan. Tentýž den v 11 hodin proběhne předání ceny Antonína Bečváře pro mladé studenty ve věku od 18 do 26 let, kteří něco v přírodních vědách udělali významného. Cenu každoročně předává společnost Antonína Bečváře v Brandýse nad Labem. Předání se zúčastní za ČAS správce ceny Štěpán Kovář a tajemník Petr Sobotka.

• **Noví členové ČAS.** VV přijal do ČAS tyto nové členy: Radek Beňo (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Stanislav Fořt (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Zuzana Nováková (Pražská pobočka), Viktor Pek (Pražská pobočka), Michal Vojsovič (Astronautická sekce).

Termín příští schůze VV ČAS je středa 7. září 2011 v Praze v Astronomickém ústavu AV na Špořilově od 13:00.

Zapsal: Sobotka

11. MHV od 23. září

Vzhledem k poptávce a rychlosti obsazení jubilejní 10. MHV, která se konala na přelomu dubna a května se Pražská pobočka ČAS rozhodla připravit na podzim opakování. Jedenáctá MHV se bude konat v osvědčeném areálu v Zubří u Nového Města na Moravě. Začátek akce je pevný a to v pátek 23. 9. 2011. Do kdy na MHV vydržíte záleží na Vás. Akci připravujeme jako prodlouženou. Tradičně akce končí v neděli odpoledne. Kdo však tentokrát bude mít zájem, může si pobyt prodloužit o další tři dny až do svátku 28. 9. 2011. Prodloužený pobyt budeme řešit při přijímání přihlášek (o spuštění přihláš-

*Momentka
z MHV 2009,
foto Jaromír
Jindra*

vací aplikace a způsobu přihlašování budeme informovat na serveru www.astro.cz). Na adrese <http://www.astro.cz/akce/mhv/> se můžete dovědět o předchozích MHV (fotografie jsou na <http://www.astro.cz/galerie/v/akce/mhv/>).

Evropská noc vědců

Noc vědců proběhne netradičně nikoli poslední pátek v září, ale už v pátek 23. září. Společným propagačním materiálem, který z dotace pořídí ČAS, budou opět malé kapsní svítilny, tentokrát s červenou diodou. Na každé místo, kde se bude Noc vědců konat, bude věnován 1 ks dalekohledu FirstScope, o který bude možno mezi návštěvníky soutěžit. I letos se předpokládá proběhnutí astronomické části akce na více než dvaceti místech v ČR. Přehled všech institucí bude zveřejněn na www.astro.cz.

Astronomie v ZOO

23. září pořádají Východočeská pobočka ČAS, Sdružení pro podporu astronomických pozorování a Hvězdárna v Úpici akce v rámci Evropské noci vědců v areálu hvězdárny a v ZOO ve Dvoře Králové n. L. Návštěvníci si budou moci prohlédnout astronomické přístroje, soutěžit o ceny i popovídat si s amatérskými i profesionálními astronomy o jejich práci a koníčku. Za jasného počasí bude možno pozorovat i dění na naší obloze.

Kosmonautika na známkách

3.-9. října se bude Východočeská pobočka ČAS spolu se Sdružením pro podporu astronomických pozorování a Hvězdárnou v Úpici podílet na akcích v rámci Světového kosmického týdne. Součástí bude filatelistická výstava – Kosmonautika na známkách celého světa a již tradiční přednáška publicisty Pavla Toufara.